

Cùng Một Lửa Bên Trời Lặn Đen

Sầu Đông

(nhớ Nguyễn Tử Lộc)

Nhìn bề ngoài không ai có thể đoán được ba người đàn ông đã qua cái tuổi "tri thiên mệnh" khá xa rồi. Cũng khó ai đoán được họ đã qua những thăng trầm lạ lùng của kiếp người. Và tuy vậy, nhìn cách họ ăn, họ nói, họ đùa nghịch với nhau quanh chiếc bàn bằng kim loại đúc mà lưng ghế là hình dáng những lá, những hoa sơn màu xanh lá cây xậm của một quán cà phê có cái tên Tây La Parisienne vào một buổi chiều mùa hè Bắc Mỹ - mà 8 giờ chiều vẫn còn nắng vàng đẹp - ta có thể đoán được họ cũng đã từng có một thời biết đến những thú vị đậm đà của cuộc sống giản dị nơi quê nhà.

Người đàn ông có nước da xạm nắng, tóc muối tiêu, lông mày lười mác và cặp mắt sáng đặc biệt ẩn dưới hốc mắt sâu- vốn là một cựu đại tá bộ binh- vỗ vai ông bạn có mái tóc trắng như cước, nụ cười hóm, mà thoáng có nét buồn:

- Bạn hiền của triết gia đi bên kia đường mà không thấy chào nhau lấy một tiếng! Những nhà tư tưởng lớn hình như khó gặp nhau trong lãnh vực tư tưởng đã đành, lại còn khó gặp nhau ngoài đường phố nữa đấy nhỉ?

- ...

Người đàn ông thứ ba, khuôn mặt khắc khổ như còn ghi lại những năm tháng tù đầy dài dặc tại VN, là một nhà báo kỳ cựu trong quân đội cũ, vuốt nhẹ chòm râu bạc, điểm một câu nhẹ nhàng:

- Tưởng ai, té ra là ông chủ bút báo X. Hẳn ta và bạn hiền của tôi là bạn nhau thật à?

Người đàn ông được hai ông bạn già gọi là bạn hiền lúc này mới lên tiếng:

- Vâng, hẳn có học chung với tôi vài năm ở một trường đại học ở Sài Gòn, nhưng học chung là học chung vậy thôi chứ chúng tôi ít khi nói chuyện với nhau. Hẳn là loại người có biệt tài.

Ông bạn nhà báo:

- Người ta vẫn bảo là các triết gia đều thâm trầm, hiểu đời, và hiền lành cả mà. Đâu có như đám lính tây thấp kém chúng tôi.

- Xin ngài nói năng phải chăng cho con nhờ. Ngài đùa con như vậy thì tội cho con quá. Con có là triết gia hời nào đâu. Hồi còn đi học, các giáo sư buộc chúng con phải đọc nào là Mặc tử, với Tuân tử;... rồi Plato, với Aristotle; Hegel, với lại Marx,... Thú thật với các ngài là các cụ ấy bắt đọc thì phải đọc vậy thôi chứ tiếng Tây, tiếng Mỹ, và nhất là tiếng Hán lúc ấy con chỉ nhìn mặt chữ cũng đủ thấy choáng váng rồi, còn nói hiểu thì ngay đến lúc này tóc đã bạc phát phơ mà vẫn cứ như đi lạc trong rừng ấy, chẳng nhớ các tổ sư ấy viết những gì nữa.

- Bạn tôi lại khiêm tốn nữa rồi.

- Thật đấy mà. Ông thầy dạy triết của con, ba bốn cái bằng tiến sĩ, mà trong lúc thân mật bị lũ đệ tử

chậm hiểu gắng hỏi những câu chẳng đâu vào đâu, đã có lúc la toáng cả lên: -i giời ơi! Triết mà !! Toán cao cấp học cũng còn dễ hơn học triết nữa đấy!!!... Các chú mày tao cho đậu là đậu, mà tao đánh trượt là...trượt tuốt!

- Thế có anh nào bị rớt không?

- Rớt sao được. Bọn này tên nào cũng có đáng đập triết gia cả!

- Đấy nhá, vậy mà các triết gia gặp nhau ngoài đường, lại cùng lớp, mà chẳng thèm chào nhau lấy một lời.

- Thôi mà, cợt nhau làm chi. Chơi với ngài ấy mệt lắm. Lạng quạng, ngài cho một giò lái, thì thuốc của Mỹ tuy tốt thật nhưng cũng lâu lành.

Nhà báo kỳ cựu vuốt lại chòm râu bạc, trước khi nhấp một ngụm cà phê, buông thông một tiếng như tiếng quân bài ném xuống chiếu bạc:

- Đùa bạn tôi tí chút thôi mà , chứ cái gã ấy thì ngay từ dạo ở VN tôi đã biết hắn. Lúc hắn kẹt ở Thủ Đức, hắn năn nỉ tôi giúp cho hắn về chỗ tôi làm. Tuy quân số cơ hữu của đơn vị chưa đủ, nhưng biết hắn khá nhiều trò ma mãnh, tôi quên hắn luôn cho tiện. Chúng hắn một lũ với nhau, nửa khệnh khạng, nửa lấu cá, gom nhau ra một tờ báo, chuyên vạch lá tìm sâu, lại bày đặt trưng dẫn những triết gia lớn của nhân loại như thể chúng đã đọc và hiểu đến tim, gan, phèo, phổi của những bậc đại hiền ấy làm mình thấy nhộm quá. Dẫu sao mình cũng phải nhận là chúng hắn to mồm chữ Mỹ, nhưng chúng hắn đã thành công phần nào trong việc áp dụng những bài học thực dụng của Mỹ ngay từ khi chúng hắn còn ở bên nhà. Nói cho ngay thì chúng cũng có tài xào nấu những bài viết của bọn nhà báo bình dân Âu Mỹ, bày trò ca tụng nhau, và quan trọng nhất là kiếm khách hàng cho nhau. Chúng nó có một bọn chuyên nghề kiếm quảng cáo yểm trợ.

- Tôi có một kinh nghiệm cụ thể: không bỏ ra vài chục đồng mua báo cho chúng nó, hay góp tiền đăng quảng cáo cho chúng thì ...chẳng bạn bè gì ráo!!!!...

x

x x

Ông nhà báo quân đội đang chăm chú xem những tựa báo trên kệ sách thì có tiếng chào phía sau:

- Chào bác.

- Ủa!?...chào cha; cha cũng đến đây mua báo à?

- Dạ, cháu thỉnh thoảng cũng ghé ngang qua đây xem mấy tựa báo.

- Xin lỗi cha, hình như mình đã gặp nhau hồi ở trên đảo.

- Dạ, cháu còn nhớ là ghe của bác tới trước ghe của cháu một ngày, và sau đó bác có dạy tiếng Anh giúp cho văn phòng cao ủy.

- Xin giới thiệu với cha ông bạn tôi là giáo sư trung học trước kia dạy môn triết ở Sài Gòn.

- Kính chào bác.

- Kính chào cha.

Nhà báo:

- Đạo ấy, cha chưa làm linh mục?

- Dạ, cháu vừa xong trung học, xin đi dạy ở một trường trong vùng Xuân Lộc được hai năm thì năm 75 Cộng Sản vào. Sau khi đi thanh niên xung phong về, nếu gia đình đừng bị nhòm ngó, cũng như những sinh hoạt của giáo xứ đừng bị làm khó dễ quá thì có lẽ anh em chúng cháu đã không vượt biên.

-Tôi không phải là người Công giáo, tôi muốn hỏi cha một vài điều, không biết cha có tiện trả lời không?

- Dạ, xin bác cứ hỏi, nếu trả lời được cháu xin trả lời bác.

- Cha có thể cho biết nguyên do nào khiến cha đến đất Mỹ rồi cha mới đi tu?

- Thưa bác, mọi chuyện đều do Chúa quan phòng: gia đình của chúng cháu đã không tính cho chúng cháu vượt biên, vì dầu gì ở Xuân Lộc gia đình chúng cháu cũng đã có nương, rẫy, và vẫn sống bằng hoa màu mà gia đình canh tác; nhưng như bác đã rõ, chế độ mới nghiệt ngã quá, nhất là về mặt sinh hoạt tôn giáo, nên cuối cùng thì chúng cháu đã ra đi, có phần chậm trễ hơn nhiều gia đình cùng xứ.

- Cha có gặp những khó khăn trên biển?

- Thưa bác, chắc bác đã dư biết là những chiếc ghe đến trong cùng tuần lễ với chiếc ghe bác đi, cũng như ghe của chúng cháu, đều đã gặp tai nạn nhiều lần. Cháu đã trải qua và chứng kiến tất cả những hải hùng, đau đớn khi gặp hải tặc. Cháu may mắn còn sống sót là nhờ vào phép lạ của Đấng Bề Trên. Ngay những người thân trong gia đình cháu cũng đã phải gánh chịu những tai họa nặng nề.

- Sau những tai nạn ấy, cha không hận thù gì những kẻ đã gây nên những tai họa cho gia đình cha sao?

- Thưa bác, những đớn đau mà người khác đem lại cho mình và gia đình của mình, mình làm sao không cảm hận được khi mình là một con người. Cháu đã nhiều đêm khóc thầm trong trại, rồi nguyên rửa những kẻ cảm quyền bên nhà, và đã nhiều lúc nghĩ như nếu có cách nào giết cho sạch bọn cướp biển Thái Lan.

- Tôi cũng không khác gì cha, và cho tới lúc này, tôi không sao nguôi được nỗi cảm hận bọn bạo quyền bên nhà. Còn bọn cướp biển Thái Lan phải băm chúng nó thành trăm, ngàn mảnh. Chúng nó tàn tệ hơn cả những ác thú. Chúng không còn lấy chút lương tâm và tình người. Chúng lợi dụng ngay chính tình trạng hoạn nạn của người khác để gây thêm tội ác. Chúng nó là một lũ quỷ. Nhưng mà tôi vẫn không sao hiểu nổi một thanh niên như cha, sau những biến động lớn như thế, mà đến đất Mỹ rồi cha lại đi tu ngay được?

- Thưa bác không phải vậy. Khi được bảo lãnh qua Mỹ, cháu đã đi học một thời gian, đã đi làm, và trong thời gian này cháu gặp một linh mục là thầy dạy cũ của cháu ở Biên Hoà khi trước. Vị linh mục này là linh hướng của cháu. Ngài cũng đã giới thiệu cháu với một linh mục người Mỹ. Vị sau này ngoài việc dạy thêm tiếng Mỹ cho cháu cũng là người đã chỉ dẫn thêm cho cháu nhiều điều trong thực tế sinh hoạt của một số giáo xứ bên Mỹ.

- Tôi quên khuấy đi mất, mình đứng đây nói chuyện lâu không tiện, xin mời cha qua phía bên kia đường, mình vào tiệm cà phê nói chuyện thêm với nhau. Chắc cha không ngại và cũng có chút thời gian?

- Dạ, cảm ơn bác, cháu xin lãnh ý của bác.

Ba người vào quán cà phê mà người uống phần lớn là Mỹ trắng. Nhà báo quân đội tiếp tục:

- Cái này tôi phải xin lỗi cha trước: tôi có nghe một vài người nói là một số thanh niên qua đến Mỹ sau khi gặp những chấn thương tinh thần về nhiều mặt tại VN và trên đường vượt biển, học hành và làm việc trên đất Mỹ quá cực, không thích nghi được với điều kiện và nhịp sống ở Mỹ, cuối cùng đã chọn con đường nhẹ nhàng hơn là trở thành nhà tu. Cha thấy có phải vậy không? Tôi hỏi thế này có phần khiếm nhã, nếu cha không trả lời cũng không sao.

Giáo sư trung học nhìn nhà báo có vẻ không vui; ông đá nhẹ vào chân nhà báo phía dưới bàn.

- Như cháu đã thưa với bác: mọi chuyện đều do Chúa quan phòng; và hẳn bác cũng đã thấy là nhiều thanh niên cũng đã trải qua những kinh nghiệm không mấy tích cực như cháu trong quá khứ. Khi đến Mỹ họ vẫn đi học bình thường, vẫn có nghề nghiệp và gia đình đàng hoàng. Phần cháu sau những trao đổi với cha linh hướng của cháu, sau những chiêm nghiệm về cuộc sống, cháu thấy mình được ơn riêng kêu gọi vào hàng ngũ những tôi tớ của Chúa, truyền đạt phúc âm đến đông đảo những người cần đến ơn cứu chuộc, nhất là với những người đã từng đem đến đớn đau, phiền muộn cho mình và những người thân của mình.

- Cha có tin là có thể cảm hoá được những người Cộng Sản?

- Không điều gì có thể ra ngoài tầm tay của Đấng Quan Phòng.

Linh mục liếc nhìn vào đồng hồ trên tay và sau khi cạn đến nửa ly cà phê, thông thả nhìn nhà báo, và nhà giáo:

- Đã tới lúc cháu phải về nhà xứ cho kịp buổi họp. Cháu xin kiếu hai bác, và xin hẹn hai bác một dịp khác. Khi nào thông thả kính mời hai bác đến giáo xứ M.; cháu thường thường có mặt hàng ngày tại đây. Ở đó có lẽ chúng ta có thể nói với nhau được nhiều chuyện.

Nhà báo:

- Xin chào cha.

Nhà giáo:

- Con xin chào cha. Thịnh thoảng con cũng có đi lễ ngày chủ nhật ở nhà thờ M.

Linh mục trẻ:

- Kính hai bác.

Quay qua nhà giáo, linh mục tiếp lời:

- Con hy vọng được gặp lại bác vào chủ nhật tuần này.

Khi linh mục trẻ đã khuất hẳn ở lối ra của cửa chính, ông nhà báo đổi chỗ ngồi đối diện với nhà giáo:

- Tôi thấy không thoải mái khi nghe các ông lớn tuổi xưng con với các ông linh mục chỉ vào hàng tuổi con, cháu của mình. Linh mục thì cũng là người phàm, được huấn luyện để giảng lại những gì giáo quyền qui định mà thôi. Cái ông linh mục mà ông xưng con với ông ta hồi ở trên đảo tôi nhìn ông ấy thấy nản lắm.

Nhà giáo:

- Ngài ơi! Linh mục là một chức thánh. Trong Hội Thánh Công Giáo của chúng tôi khi gọi cha và xưng con chúng tôi coi đó là điều tự nhiên, vì linh mục là đại diện của Chúa Cha trên Trời. Nhưng ngài cũng thấy đây, ông ấy vẫn gọi chúng ta là bác và xưng cháu mà. Ông ấy cũng khiêm tốn, đàng hoàng đấy chứ.

- Tôi vẫn thấy kỳ kỳ sao đó. Tôi có cảm tưởng mấy ông đã bị điều kiện hoá theo thực nghiệm kiểu Pavlov.

- Không nên nói như vậy, thưa ngài. Những kinh nghiệm tâm linh không thể diễn giải bằng những diễn giải của khoa học thực nghiệm được. Có lẽ chúng ta nên ngưng những bàn luận về tôn giáo tại đây.

- Tôi hiểu và tôn trọng bạn hiền, nhưng tôi vẫn còn khó chịu về đôi điều mắt thấy, tai nghe và muốn bày tỏ cho bạn tôi được rõ.

- Vâng, tôi đang kiên nhẫn đây, nhưng chỉ một hai câu thôi nghe ngài.

- Tôi có lần vào nhà thờ vì nể một người bạn. Nhưng hôm ấy bất ngờ tôi nghe được một trích đoạn trong Kinh Thánh về việc người nào muốn theo Đấng Cứu Chuộc thì phải sẵn lòng từ bỏ cha, mẹ, anh, chị, em của mình. Thú thật là tôi thấy những trích đoạn như vậy đi ngược lại với tâm tình con người, kể cả lòng nhân đạo nữa.

- Theo chỗ tôi hiểu, đó là tiếng gọi cách riêng dành cho những người muốn tận hiến đời mình cho việc rao giảng công cuộc cao cả của Đấng Toàn Năng.

- Tôi không hiểu nổi, chưa kể là nhìn thấy nhiều ông, nhiều bà mặt cứ ghệt ra như người mất hồn, và hề có dịp nói chuyện với ai thì bất kể thân, sơ lúc nào cũng Chúa thương tôi thế này, Chúa cho tôi thế kia,... và nhờ Mẹ thương xót, nên gia đình chúng tôi được thế này, được thế nọ,... Tôi thấy họ có vẻ như ở trong tình trạng mộng du của những người đang ph ê. Chẳng trách nào có đứa dám bảo : Tôn giáo là thuốc phiện của nhân dân

- Tôi thì tôi thấy ngược lại: chính những tên ấy mới là những kẻ chích thuốc phiện vào não những người cùng khổ. Còn những người mà ông khó chịu khi ông có dịp vào nhà thờ ; ông có thấy họ làm gì hại cho ai không nào? Họ có quyền sống đời sống tâm linh thích hợp với tâm hồn của họ. Theo kinh nghiệm riêng của tôi thì ở những xóm đạo tí lệ những kẻ tội phạm thấp hơn hẳn ở những nơi khác. Mới đây tôi được biết rõ thêm về điều này khi một vài người bạn ở VN cũng công nhận những nhận xét này dưới mắt nhìn của chính những kẻ cầm quyền hiện nay.

Nhà giáo tiếp lời:

- Phần riêng tôi, tôi dứt khoát tin có một Đấng Toàn Năng và mỗi người trong chúng ta mỗi gặp những thử thách mà Ngài đặt ra. Mình hãy vui lòng chấp nhận những thử thách ấy dẫu là nặng nề cách nào chăng nữa, vì nói cho ngay mình muốn tránh cũng chẳng được nào. Chỉ bằng vui lòng trước cho nhẹ.

Nhà báo:

- Ý bạn hiền muốn nói là chén thưởng không uống lại muốn chén phạt đó phỏng.
- Thôi nhé. Không bàn thêm nữa nha. Nhà báo đâu cần phải thắc mắc về những chuyện xa xôi ấy, chỉ cần những truyện xảy ra hàng ngày, ngay trước mắt, và càng nhiều chó cắn xe,... thì càng ăn khách mà.
- Chà! bữa nay bạn hiền chơi lại nhau ác nhì.

Hai người đàn ông cùng cười và thông thả kéo nhau ra khỏi quán.

x

x x

Nhà báo quân đội trước đây ngồi thu mình ở hàng ghế sau của hội trường. Nghề làm báo đã thành cái nghiệp. Hồi còn ở VN ông vừa làm trong tòa soạn, vừa lặn lội ngoài mặt trận; vừa viết phóng sự, vừa viết truyện, nhưng phần lớn là viết về những cuộc hành quân của các đơn vị quân đội vào giai đoạn ác liệt, gay gắt nhất tại Miền Nam. Trong đám nhân sự viết cho tờ báo, nhiều anh là những gã trẻ bị động viên vào Thủ Đức. Họ khó có thể là cộng sản nằm vùng. Thỉnh thoảng cũng có anh có cái giọng cay đắng ra vẻ như một tay muốn cải cách xã hội; nhưng mà những anh chàng này cùng lắm chỉ có thể là những anh chàng bi phẫn về những tệ nạn xã hội không thể tránh khỏi, do một cuộc chiến quá dài trên một xứ sở đã cạn kiệt về tài nguyên.

Ông đã kẹt trong tù sau 75 một thời gian khá dài và cũng chỉ đến Mỹ một vài năm gần đây. Một vài nhân viên cũ trong tòa soạn của ông nay làm một hai tờ báo ở vài nơi trên Bắc Mỹ còn nhớ đến tình xưa, vẫn đều đặn nhờ ông góp bài. Nhưng cái gã cùng học lớp triết với người bạn thân của ông thì rõ ràng là không chơi được. Hề dèm pha và đề được ai là hấn không từ.

Ông quay qua ông bạn, nói đùa:

- Triết gia thấy buổi hội ngày hôm nay thế nào?
- Thưa ngài, ngài còn gọi con là triết gia thì từ nay con nghỉ chơi với ngài.
- Thôi, thế thì tớ gọi cậu là triết nhân vậy.

Nhà giáo cười:

- Nghe có vẻ nhẹ hơn là triết gia một tí; nhưng mà vẫn thấy thế nào ấy.

Nhà báo:

- Buổi hội ở một khu vực cả trăm ngàn dân mà qui tụ được vài trăm mạng đến nghe thì cũng đã là thành công. Chúng nó bắt chước kỹ thuật làm ăn của Mỹ, qua Mỹ sớm, lại mang tâm tính Mỹ trong người, thì chúng nó thành công cũng là phải. Nhiều người kẹt lại, qua trễ, phải lòn cúi chúng nó thấy mà tội nghiệp! Trâu chậm uống nước đục mà!!

Bên cạnh có tiếng một bà:

- Xời ơi! Trên bàn chủ tọa có cả cái nhà ông hồi còn ở trên đảo đã từng tuyên bố ăm ỉ là Đi xứ nào thì đi, chớ đi Mỹ hồng thêm; ông là ông cứ đá vào nước Mỹ chúng mày.

- Ông nào mà ngon vậy bà?

- Đó, cái nhà ông ngồi ngay cạnh cái ông chủ tọa ấy.

Nhà báo quân đội:

- Té ra là bạn hiền của bạn. Mà bạn thì cũng tưới cả đồng vào nước Mỹ hàng ngày đấy nhá.

Bà bên cạnh mỉm cười. Bà quay qua phía khác.

Ông nhìn sang người phụ nữ:

- Bà chị ơi, bà chị có quen biết gì đó với ông ta, phải không bà chị?

- Chả cùng dạy học với thằng em tôi ở một tỉnh ngoài Trung. Thằng em tui và tui gặp chả ở Guam sau khi tan hàng. Lúc đầu tui tưởng chả sẽ ở lại VN như đám văn nghệ sĩ nằm vùng mà nhiều người đã biết. Qua Guam, tưởng hẳn sẽ đi Tây hay Canada vì chả vẫn thường nói là dân Tây văn minh hơn dân Mỹ nhiều, và Canada là xứ sở dân tình có văn hoá hơn Mỹ; vậy mà lại thấy chả xin đi Mỹ. Chả lại còn tuyên bố : Bọn Mỹ nhiều lần mời tôi mới chịu đi, chớ những người làm văn hoá như chúng tôi thì phải đến đất Pháp may ra mới thở được; không khí xứ Mỹ bị ô nhiễm quá sức. Mỹ làm chi mà có văn hoá! chúng nó mới chỉ có hai trăm năm lập quốc thôi mà; nhưng chúng nó cần nhân tài, chúng nó cần mình; mình cũng nên giúp chúng một tay.

Ông cự đại tá thường cặp kè với ngài giáo sư trung học dạy triết ghé vào tai bạn:

- Đấy, bạn thấy không? Những nhà văn hoá như bạn cần cho nước Mỹ lắm đấy nhá. Vùng này đã có tờ báo Mỹ có ấn bản tiếng Việt; cỡ như bạn, bạn làm đơn cho tờ Washington Post thì có đến mười phần chúng nó phải dành đất cho bạn cắm dùi.

- Lỡm nhau làm gì bạn già ơi! Bọn chủ báo xứ này chúng nó tinh lắm: đi xin việc với chúng nó, lại là việc báo bổ... thì chúng nó nắn giò, nắn cẳng kỹ càng còn hơn tuyển nô lệ da đen thời lập quốc. Nó thí cho tí cơm... thì cũng phải làm... hộc máu cho chúng nó! Con chẳng dại. Con đang lãnh tiền già thì tội vạ gì mà con lại phải lụy chúng nó nhỉ?

x

x x

Chủ bút nhìn một lượt những nhân viên người Việt hiện diện trong buổi họp vào sáng thứ hai mỗi tuần. Cạnh gã là một anh chàng người Mỹ-gốc-Mỹ thứ thiệt, mắt lim dim như những ngày cuối tuần ngủ chưa đã giấc.

Gã hài lòng thấy phần lớn đám nhân viên là những học trò cũ khi còn ở VN. Lũ này là một lũ dễ bảo. Mà cũng chẳng có gì là quan trọng lắm. Cái quan trọng nhất là làm sao lấy được cho thật nhiều quảng cáo của các tiệm buôn Hoa và Việt trong vùng. Phần này đã có người lo. Chủ nhiệm cần hẳn vì dẫu sao hẳn cũng có tí tên tuổi trong giới viết văn, làm báo người Việt; hẳn có cái vẻ của một gã

trung lập không quá khích, hay quá nham nhở như vài gã làm báo ít học, hoặc dở điên dở khùng trong vùng. Một cây viết xã luận cho cứng, rồi tí văn chương, tí phê bình, tí tư vấn tình cảm, ...mỗi-thứ -mỗi- tí; thêm vào đó khá khá tin tức VN, điểm vào vài loại xe cán chó, chó cắn xe thì mấy tờ báo kia chỉ có nước...ngáp!

Trước khi lên tiếng, gã quay qua nhìn gã Mỹ-gốc-thiệt; gã này vẫn lim dim cặp mắt. Chủ bút lên tiếng:

Qua thăm dò trong tuần vừa qua, báo của chúng ta đã được đồng bào trong vùng đón nhận nồng nhiệt. Những bài phóng sự của các anh, chị X, Y,... đã phản ánh sinh động sinh hoạt của cộng đồng người Việt trong vùng. Chúng ta cũng đã có thêm những tin tức rất đầy đủ và chính xác về sinh hoạt của nhiều cộng đồng người Việt khác trên khắp nước Mỹ. Rồi đây ta sẽ thêm phần sinh hoạt của các cộng đồng ở Canada và Tây Âu, nhưng có một vấn đề mà tôi yêu cầu các bạn suy nghĩ cho kỹ, và đóng góp ý kiến cho sự phát triển tờ báo của chúng ta là mỗi người trong chúng ta khi có cơ hội, phải tìm cách kiếm thêm khách hàng cho tờ báo, nhất là về mặt quảng cáo. Sinh mệnh của chúng ta tùy thuộc chính yếu vào khía cạnh này.

Đám nhân viên lau nhau ngồi phía dưới cảm thấy lạnh người. Có điều gì không ổn đây. Tại sao bữa nay chủ bút lại nói chuyện quảng xiên qua lãnh vực quảng cáo thế này? Điều này thì thế nào cũng có kẻ được nghỉ chơi thông thả.

Cô phóng viên xinh đẹp thường hay cười cầu tài với chủ bút:

- Em sẽ cố gắng. Em quen biết nhiều người. Em sẽ tìm cách.

- Cảm ơn cô. Tiện đây xin nhắc các bạn là tất cả chúng ta đều là thành viên tích cực của tờ báo này. Sự sống còn của chúng ta tùy vào sự sống còn của tờ báo. Chúng ta không chỉ cố gắng trong phạm vi những bài viết của mình. Chúng ta cần phải chinh phục thêm khách hàng. Mà khách hàng chịu chi tiền là những người quan trọng nhất. Một kỹ thuật quan trọng của ngành bảo hiểm mà ta cần phải thuộc lòng là tranh thủ khách hàng trước hết qua những người thân của mình: ai mà chẳng có cha, mẹ, anh, em, họ hàng, bạn bè. Phải bám vào những người đó trước. Và nhớ là phải biết bán mình. Cách bán mình hay nhất là biết cách ca ngợi mình. Nếu thấy ai sẵn có cảm tình với mình thì phải khai thác ngay lập tức. Đừng có ương ương, gàn gàn như mấy ông lão bị tù lâu năm, lúc nào cũng có cái bộ mặt u ám, xa xôi. Phải biết cười nghe các bạn, cứ như con em ở trường khi cô giáo trước khi chụp hình bảo Chii-zờ.

Những tiếng văng, dạ nho nhỏ nghe loáng thoáng khắp phòng.

Bước chân ra khỏi phòng. Thanh niên quay qua cô gái đẹp lúc nãy đã lên tiếng trong phòng:

- Điều này thì xin nghỉ trước cho khỏe!

- Thanh niên gì mà yếu xiu?

- Phải yếu thôi, đâu có được như cô. Tờ báo này đã ra nhiều quái chiêu mà không quét xum được những báo khác thì chính nó...phải cẩn thận.

- Được ngày nào hay ngày ấy, lo gì.

- Cô khác, cô có người đỡ đầu, cô không ra bên ngoài thì cũng còn việc văn phòng; ở đâu mà chẳng có việc. Chỉ cười không cũng có việc mà.

- Lại tính giọng gì đây?! Bỏ nhớ rằng đây cũng nhà báo đấy nhé.

- Thanh niên khoát tay:

- Rồi! Chịu thua rồi!! O.K.?

Thiếu nữ mở cửa xe, mở máy, rồ ga và lái xe về hướng cổng chính của bãi đậu xe phía sau toà nhà chính của toà soạn.

x

x x

Đại tá:

- Trưa nay mời bạn hiền cùng phu nhân đi dùng cơm chùa với chúng tôi. Nhà hiền triết của chúng ta đã nhận lời rồi.

Nhà báo quân đội cười nhẹ nhàng ở đầu giây bên kia:

- Bữa nay mẹ đi nó đi nhà thờ, không cùng đi ăn chùa được c.

- Ủa, tôi cứ tưởng...!

- Chúng tôi là những người hòa đồng tôn giáo, hồn ai n ấy giữ mà.

- Thời thế lạ lùng nhỉ. Xứ tự do có khác, tâm hồn con người khoáng đạt, ai muốn tin gì thì tin, chẳng ai ép ai, mà cũng chẳng anh nào bẻ hành bẻ tội anh nào cả.

- Ép cũng không được, mà bẻ hành bẻ tội cũng chẳng xong, chi bằng chung sống hoà bình là an lành hơn cả. Nhưng mà này, quên mấy chuyện linh kinh này, nọ đi cái đã. Gặp nhau ở chùa Z. nghe bạn hiền.

- Cơm chùa thứ thiệt!

- Thì thiệt chứ giả sao.

- Vậy mà lại tưởng được mời đi dự đại tiệc miễn phí.

- Đại tiệc này hiền lành hơn đại tiệc ở các nhà hàng cả ngàn lần. Mình ăn mặn nhiều rồi, cũng nên ăn chay cho bớt tội, và cái đầu của mình cũng nhẹ đi nữa. Từ nhà tôi cũng như nhà bác lên chùa chỉ khoảng 20 phút, mình nói chuyện với nhau thông thả cái đã.

- Được.

- Có gì mới không nào.

- Triết gia của bọn mình sao mấy bữa nay buồn buồn thế nào ấy nhỉ. Cả chục năm nay, từ ngày mình gặp bạn hiền ấy, bạn ấy vẫn cứ độc thân tại chỗ. Tôi ái ngại dùm cho bạn tôi đấy.

- Thôi đi ông cụ ơi. Chúng ta rán sống cho qua kiếp người nhọc nhằn này. Mỗi người mỗi cảnh ngộ mà. Đừng có mà chèo kéo, gài đặt bạn hiền cho một thân nanh nào nữa. Mợ cả nhà tôi hiền lành như vậy mà tôi cũng không dám hẹn đến kiếp sau. Một kiếp thôi cũng đủ thấy ông bà ông vải tôi rồi!!

- Còn mợ hai?

- Một mợ đã thấy tiá rồi, đâu dám nhúc nhích, cựa quậy gì nữa. Với lại bác cũng biết tôi là con nhà lành, cũng dân lính tráng, nhưng đâu có dám chơi chịu như bác.

- Định hạ nhau đấỵ phòng? Miệng nhà báo lượn ngang, lượn dọc như bạn thì cũng còn nặng vía lắm đấỵ. Rủ nhau đi dùng cơm chùa cho bớt tội, sao không nghĩ đến mấy gã đại ma lấu cá như bạn học cùng lớp của nhà hiền triết của chúng ta nhỉ?

- Đừng kéo ma đến phá chùa bạn ơi! Nói lỡ dại, chúng nó tới chùa thấy em nào xinh xắn đến làm công quả, nó thả thơ ... thì mình mang tội chết.

- Bạn chả phải vẽ đường cho hươu chạy đâu. Mấy bài tử ấy, chúng nó thuộc cả rồi. Có điều là hồi còn chiến tranh, chúng nó chưa tán tận đến độ mượn áo nhà tu trốn quân dịch, lại còn xuống đường biểu tình nữa.

Đại tá cười lớn qua máy:

- Thôi, sửa soạn đi đi là vừa. Có lẽ triết gia của chúng ta đã ra khỏi nhà rồi. Tôi chưa thấy ai đúng hẹn như bạn hiền của chúng ta đấỵ.

- Này, trước khi đến ăn phải hỏi nhỏ nhau cái đấỵ: trụ trì là nhà tu hành thứ thiệt chứ?

- Khỏi phải nói. Có kiểm tra kỹ lưỡng rồi. Các bà, các cô kỹ tính còn phải công nhận là cao tăng mà.

x

x x

- Cám ơn đại tá thật nhiều. Nhờ đại tá mà chúng em hôm nay được một bữa cơm chay ngon lành.

- Phải cám ơn nhà chùa, rồi bà chủ của tôi đấỵ chứ. Bà ấy là một trong những chuyên gia nấu chay hàng đầu của chùa đấỵ.

Triết gia:

- Nhà chùa không đãi cà phê sau bữa ăn tôi thấy thiếu thiếu cái gì ấy.

- Ai lại đi uống cà phê sau bữa cơm chay bao giờ. Trà ngon trong chùa thiếu gì.

- Cám ơn chị, tôi cũng đã uống trà nhiều rồi, nhưng bị cái nghiện cà phê nên vẫn cứ nhớ đến nó.

Đại tá:

- Ngừ này thì cơm no hăn vẫn nhớ đến cưỡi bò, vậy mà vẫn sống như nhà tu hành thì kẻ cũng lạ thật! Thôi thì bữa nay mình chiều triết gia, đưa ngài lại Starbucks ngay trong cái mall gần nhà tôi.

Bà vợ của đại tá:

- Các ông muốn cà phê cà pháo chi thì cứ tùy tiện, nhưng phải cho tôi về nhà trước. Tôi còn phải lo vài việc lật vật ở nhà cho xong. Chiều nay mấy đứa con kéo về chơi.

Nhà báo:

- Chỉ có ông đại tá là sướng hơn cả. Ông thì lai rai viết bài tiêu khiển, bà thông thả chuyện nhà, và cuối tuần con cháu đầy nhà.

Bà vợ ông đại tá:

- Chúng tôi cũng khổ vì bọn quỉ quá rồi. Lúc ông ấy trong tù, tôi một nách một lũ con, nhà cửa có gì cũng đem ra chợ trời sạch sẽ; tôi cũng phải lê lét ngoài chợ vài năm. Được cái may là mấy chú em của ông ấy thoát đi được sớm, mà ngày xưa ông ấy lại đã giúp các chú ấy nhiều, nên rồi quà cáp gởi về tôi mới đi thăm nuôi ông ấy thường được, và từ từ cho các cháu vượt biên. Nay thì ông trời có mắt, ông ấy nghĩ lại mà cho mình hậu vận không đến nỗi nặng nề.

- Thôi, mình đi chứ, kéo bạn tôi bị cà phê hành. A, mà còn điều nào thì đưa đây một điều coi nào.

- Đã bảo là bỏ thuốc đi mà cứ hút hoài, bác sĩ nhắc hoài ông không nhớ sao.

- Một điều thôi mà...

- Các bác ra trước, để tôi đưa bà chủ của tôi về rồi tôi sẽ ra liền.

Đại tá lái xe đưa phu nhân về tới nhà, rồi quay xe ngược trở lại cái mall quen thuộc gần nhà.

Khi cả ba đã an vị trong những chiếc nệm da êm ái của cà-phê Starbucks nằm ở cánh phải của mall, nhà báo hắng giọng:

- Bác này là ác lắm đấy nhá; cho nhau thưởng thức cơm chay ngon lành, rồi lại dẫn nhau đến chốn này thì ngược ngạo quá. Cá